

EENHEID IN ARBEID EN IN STRIJD Het Vlaams Arbeidsfront (1954-1957)

In de geschiedenis van de Vlaamse beweging zijn er diverse pogingen geweest om een Vlaamsgezinde sociale pijler op te richten naast de katholieke, de socialistische en de liberale tegenhangers. De oprichting begin vorige eeuw van de eerste overkoepelende daensistische vakverenigingen, coöperatieven en ziekenfondsen kan in dat kader worden gezien. Later ontstond het Vlaamsch Nationaal Vakverbond (1929), waaruit het Verbond van Nationale Arbeiderssyndicaten (1931) en het Vlaamsch Nationaal Syndicaat (1933) groeiden. Als partner van het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV) werd in 1936 de Vlaamsche Arbeidsorde opgericht die later opging in de eenheidsvakbond Unie van Hand- en Geestarbeiders (1940). De reorganisatie van de Vlaamse beweging na de Tweede Wereldoorlog gaf nieuwe impulsen. Er werd gepoogd om langs nieuwe organisaties de Vlaamsgezinde sociale zuil andermaal uit te bouwen. Eén van de organisaties was het Vlaams Arbeidsfront (VAF). Het VAF werd opgericht op 21 april 1954 met de steun van Herman Wagemans, Vlaams-nationaal gemeenteraadslid in Antwerpen en lijsttrekker voor de Christelijke Vlaamse Volksunie (CVV). Bedoeling was een organisatie uit te bouwen die alle sociale activiteit in Vlaanderen moest bundelen, coördineren en stimuleren, los van partijpolitieke en confessionele invloed. Het VAF stond aanvankelijk onder de leiding van Emiel Peeters, die na de omvorming tot vzw in 1955 het voorzitterschap afstond aan Hendrik Balthazar. Na diens ontslag in het voorjaar van 1956, werd Bob Degol in oktober 1956 aangesteld als algemeen voorzitter. Frans Dirks was van 1954 tot 1957 secretaris van de vereniging,

Dries Simons redacteur van *Eenheid* tot hij in 1956 vervangen werd door Antoon Van Soom. Renaat Stubbe werd als penningmeester en beheerder van *Eenheid* reeds in 1955 vervangen door Reimond Rongé, maar

Eenheid, jg. 3, 1957, nr. 1.
[ADVN, SPE]

Stubbe bleef zijn taak uitvoeren tot 1956. Het VAF had hoge ambities. In oktober 1954 werd een landelijk secretariaat aan de Antwerpse Wolstraat geopend en na twee nummers van het gestencilde *Arbeidsfront*

verscheen vanaf januari 1955 het gedrukte maandblad *Eenheid*. Met de 100 000 CVV-stemmen in het achterhoofd, zag de redactie in het eerste editoriaal van *Eenheid* een potentieel van 500 000 leden. Het zou echter nooit zo'n vaart lopen. Het VAF telde op haar hoogtepunt niet meer dan een honderdtal leden en bracht hooguit duizend nummers van *Eenheid* aan de man. Er werd wel een samenwerking tot stand gebracht met een tiental organisaties zoals de Vlaamse Ziekencas Opstanding (VZO), het Vlaams Onafhankelijk Verbond van Werknemers (VOVW) en het Vlaams Syndicaat van Openbare Diensten (VSOD). Daarnaast kon het VAF ook lokale afdelingen vestigen in Gent, Brussel, Mechelen en Antwerpen, al waren de medewerkers van die organisaties en afdelingen vaak dezelfde mensen. Geleidelijk aan evolueerde *Eenheid* van een inhoudelijk goed uitgebouwd tijdschrift naar een mededelingenblad van de partnerorganisaties. Vanaf 1956 diende het VAF buitendien ook het Algemeen Vlaams Sociaal Verbond (AVSV) naast zich te dulden. Interne conflicten – de schorsing van VAF-voorzitter Bob Degol als lid van de Volksunie en de aanstelling van VAF-bestuurslid Achiel Van Malderen als sociaal vertegenwoordiger in het VU hoofdbestuur – luidden in het najaar van 1957 het einde in voor het Arbeidsfront. Er zijn verder weinig gegevens beschikbaar over het Vlaams Arbeidsfront. Het archief van Renaat Stubbe (BE ADVN AC850) vormt, naast de tijdschriften *Arbeidsfront* en *Eenheid*, de belangrijkste bron. Dit onlangs ontsloten archief bevat hoofdzakelijk briefwisseling en financiële stukken betreffende het bestuur van het VAF en het tijdschrift *Eenheid*. [rc]